

**Система
внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Національній академії
державного управління при Президентові України**

1. Вимоги до організації системи

1.1. Принципи розбудови системи

Забезпечення якості вищої освіти в Національній академії державного управління при Президентові України (далі – Національна академія) ґрунтується на таких основних принципах:

- відповідальності за якість наданих послуг і за те, як ця якість забезпечується;
- розвитку і вдосконалення якості навчальних програм в інтересах слухачів;
- існування ефективних і надійних організаційних структур, в межах яких ці академічні програми здійснюються і дотримуються;
- необхідності демонстрування своєї якості як на національному, так і міжнародному рівні;
- не обмеження різноманіття та не стримування нововведень.

1.2. Політика Національної академії і процедури забезпечення якості

Політика і пов'язані з нею процедури, які б забезпечували якість і стандарт навчальних програм та дипломів, потребує відкритості намірів, атмосфери і практик, які підкреслюють важливість якості та її забезпечення.

Для цього необхідно:

- визначати відношення між викладанням та науково-дослідною роботою в Національній академії;
- розробити стратегію Національної академії щодо якості і стандартів;
- створити систему забезпечення якості;
- забезпечити усвідомлення відповідальності кафедр, інститутів та інших структурних підрозділів та працівників за забезпечення якості;
- залучати слухачів до забезпечення якості;
- передбачити способи втілення політики, її моніторингу та перегляду.

Для втілення політики забезпечення якості вищої освіти необхідне розуміння кожного працівника Національної академії, що від їх готовності, бажання і здатності забезпечити викладання і створити такі умови, які б допомогли слухачеві досягти тих результатів, а також від наявності повного, вчасного і відчутного визнання внеску у здійснювану роботу всіх, хто демонструє видатну майстерність, прекрасні фахові знання, відданість справі залежить якість вищої освіти та місце навчального закладу у загальній системі вищої освіти.

1.3. Затвердження, моніторинг та періодичний перегляд навчальних програм і дипломів

Національна академія спирається на офіційний механізм затвердження, періодичного перегляду та моніторингу навчальних програм і дипломів.

Забезпечення якості програм повинно включати:

- розробку й публікацію чітко сформульованих очікуваних навчальних результатів;
- уважне ставлення до побудови освітньо-кваліфікаційної програми – переліку дисциплін та їхньої організації і змісту;

- особливі вимоги до кожної з форм навчання (денної, вечірньо-заочної, заочної та заочно-дистаційної);
- наявність відповідних навчальних ресурсів;
- моніторинг успішності та досягнень слухачів;
- регулярний періодичний перегляд програм (за участі також зовнішніх експертів);
- регулярне спілкування з представниками ринку праці та іншими відповідними організаціями;
- участь слухачів у діяльності із забезпечення якості освіти.

1.4. Оцінювання слухачів

При оцінюванні слухачів потрібно використовувати оприлюднені критерії, правила і процедури.

Для забезпечення такого оцінювання необхідно такі процедури оцінювання, які здатні:

- визначити, в якій мірі досягнуті заплановані навчальні результати та інші цілі програми;
- відповідають своєму призначенню, тобто забезпечують діагностичний, поточний або підсумковий контроль;
- мають чіткі й оприлюднені критерії виставляння оцінок;
- не покладаються на судження лише одного екзаменатора;
- мають чіткі правила, які регулюють випадки відсутності слухача через хворобу чи інші поважні причини;
- підлягають адміністративним перевіркам, які встановлюють точність здійснення виписаних процедур.

Крім того, слухачі мають бути чітко поінформовані про стратегію оцінювання, яка застосовується щодо їхньої навчальної програми; про те, які екзамени чи інші форми оцінювання будуть застосовані до них; чого від них очікують, а також про те, які критерії будуть використані при оцінюванні успішності.

1.5. Забезпечення якості викладацького складу

Для забезпечення якості вищої освіти в Національній академії впроваджуються певні процедури і критерії, які б засвідчують, що викладачі, які працюють зі слухачами, мають відповідну кваліфікацію і високий фаховий рівень.

Для цього необхідно:

- використовувати такі процедури відбору та призначення на посаду, які дають змогу пересвідчитись у тому, що новий викладач має високий рівень компетентності;
- створити умови і можливості для викладачів для вдосконалення фахової майстерності, а також атмосфера, в якій цінують професійні вміння;
- надавати слабшим викладачам можливість удосконалити свої професійні вміння до прийняттого вміння, але також мати механізми усунення з посад тих НПП, які продовжують демонструвати свою професійну нездатність;
- забезпечити доступ НПП до інформації про те, як інші оцінюють їхню роботу.

1.6. Навчальні ресурси та підтримка слухачів

Навчальні ресурси, які забезпечують навчальний процес, повинні бути достатніми і відповідати змісту програм, які пропонує Національна академія.

До ресурсів входять бібліотеки, комп'ютери, матеріально-технічна база, облаштовані аудиторії, навчально-методичне забезпечення тощо, а також індивідуальна допомога різного роду консультантів.

Навчальні ресурси та інші механізми підтримки повинні бути легкодоступними для слухачів, розробленими з урахуванням їхніх потреб і здатними реагувати на потреби і відгуки тих, хто ними користується.

1.7. Інформаційні системи

Національна академія повинна гарантувати, що вона збирає, аналізує і використовує відповідну інформацію для ефективного управління навчальними програмами та своєю діяльністю.

Для цього необхідно мати засоби збору й аналізу інформації про свою діяльність, яка відображає:

- досягнення слухачів та показники їхньої успішності;
- можливості випускників влаштуватися на роботу / результати працевлаштування;
- задоволеність слухачів навчальними програмами;
- ефективність роботи викладачів;
- наявні навчальні ресурси та їхню вартість;
- ключові показники діяльності.

Крім цього, варто здійснювати порівняння себе з подібними закладами, що діють на теренах Європейського простору вищої освіти та поза його межами, що дасть змогу дізнатись про інші засоби покращення якості діяльності.

2. Аналіз роботи науково-педагогічних працівників і кафедр

Узагальнена структура управління якістю магістерської програми Національної академії та навчального процесу з її реалізації наведена у *додатку 1*.

Основними ланками, що забезпечують здійснення внутрішнього контролю, є кафедри та їх викладацький склад, Інститут державної служби та місцевого самоврядування, Інститут вищих керівних кадрів, Вища школа державного управління, управління з навчальної роботи, Науково-методична рада Національної академії. Цими структурними підрозділами забезпечується аналіз змісту навчання, встановлення зв'язку між місією, цілями та компонентами програми; оновлення організаційно-методичного забезпечення навчального процесу, успішність реалізації передбачених програмою форм контролю якості навчання слухачів та результатів їх оцінювання, а також загальна задоволеність споживачів освітніх послуг (слухачів та роботодавців). За результатами такого аналізу вносяться пропозиції щодо удосконалення існуючих чи запровадження нових навчальних дисциплін, зміни і доповнення до навчальних програм. Остаточні рішення із зазначених питань приймає Вчена рада Національної академії.

Внутрішній контроль здійснюється також через рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників (далі – НПП) і кафедр Національної академії, проведення моніторингу якості викладання навчальних дисциплін спеціальностей галузі знань “Державне управління”. Узагальнення результатів проводиться відповідно до ПОЛОЖЕННЯ про рейтингове оцінювання роботи науково-педагогічних працівників Національної академії державного управління при Президентіві України.

Інтегроване оцінювання НПП здійснюється в балах за такими напрямками:

- результати оцінювання роботи НПП слухачами Національної академії;
- навчально-методична діяльність;
- наукова діяльність;
- міжнародна діяльність;
- експертно-дорадницька діяльність;
- організаційна та громадська діяльність;
- особистісні і статусні здобутки.

Показники та бали рейтингового оцінювання за напрямками можуть щорічно змінюватися залежно від пріоритетів і напрямів розвитку Національної академії. Зміни вносяться розпорядженням президента Національної академії.

НПП оцінюють свої здобутки за попередній навчальний рік. Рейтинг НПП визначається як сума відповідних балів за виконання певної діяльності та досягнення за визначеними напрямками роботи.

Моніторинг якості викладання дисциплін відбувається шляхом проведення анонімного анкетування слухачів. Організація та проведення моніторингу, обробка й узагальнення результатів здійснюється управлінням з навчальної роботи за підтримки навчально-наукових інститутів. Слухачі оцінюють змістову частину дисциплін, а також кожного викладача, який брав участь у викладанні дисципліни, незалежно від стажу роботи в Національній академії.

Питання, що стосуються змісту, визначаються за такими критеріями:

- розкриття структури та змісту програми дисципліни;
- логічність і доступність поданого навчального матеріалу;
- дотримання викладачем заявлених вимог щодо контролю отриманих знань;
- залучення зовнішніх експертів для розкриття теми дисципліни;
- проведення виїзних засідань, круглих столів, комунікативних заходів у межах дисципліни;
- рекомендована література допомагала краще зрозуміти зміст дисципліни.

Якість та ефективність викладання визначаються за такими критеріями:

- відкритість викладача до запитань та дискусій;
- уміння викладача давати корисні коментарі щодо письмових робіт та усних виступів слухачів, аналізував їх сильні та слабкі сторони;
- застосовування викладачем інтерактивних технологій навчання (захист презентації, ділові ігри, дискусії, мозковий штурм, Case study);
- застосовування викладачем технічних засобів навчання;
- уміння викладача зацікавити аудиторію у вивченні дисципліни;
- тактовне ставлення до слухачів;
- володіння ораторською майстерністю;
- відповідність зовнішнього вигляду викладача діловому стилю.

Показники визначаються за п'ятьма рівнями оцінювання запропонованих тверджень (цілком погоджуюсь, скоріше погоджуюсь, важко визначитись, скоріше не погоджуюсь, зовсім не погоджуюсь) та презентуються у вигляді таблиць і діаграм.

Анкета для слухачів денної форми навчання містить 14 тверджень, а також 1 відкрите запитання, у якому пропонується висловити свої ставлення, зауваження та пропозиції (*Додаток 2*). Анкета слухачів вечірньої, заочної та заочно-дистанційної форм навчання не містить відкритих запитань (*Додаток 3*).

Анкета для слухачів усіх форм навчання за необхідності може змінюватися за поданням сектору аналізу світового досвіду та міжнародної сертифікації навчальних програм управління з навчальної роботи. Затверджується анкета Науково-методичною радою.

Анкетування слухачів денної форми навчання проводиться на паперових носіях, а слухачів вечірньої, заочної, заочно-дистанційної – в електронному форматі за анкетною, яка розміщується на сайті Національної академії (режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/anketa.html>).

Управління з навчальної роботи обробляє дані, отримані в результаті анкетування, і проводить підсумкові розрахунки по кожному з критеріїв. Після занесення даних до підсумкових таблиць за спеціальною методикою вираховуються показники оцінювання дисципліни кожного з критеріїв, які узагальнюються за змістом та викладанням, а також вираховуються інтегральні показники оцінювання дисципліни (за стобальною шкалою). Відповідно до проведених обчислень управлінням з навчальної роботи проводиться порівняльний аналіз та розраховується рейтинг нормативних дисциплін і дисциплін спеціалізацій, а також рейтинг НПП.

Після опрацювання результатів анкетування дані про них надходять на кафедри Національної академії для обговорення, подальшого аналізу та внесення змін до змісту дисциплін та методики викладання. Пропозиції кафедр щодо удосконалення змісту дисциплін та методики викладання за результатами зворотнього зв'язку разом із висновками управління з навчальної роботи виносяться на обговорення Навчально-методичної ради та Вченої ради Академії. За результатами анкетування Навчально-методична рада рекомендує, а Вчена рада приймає рішення про доцільність змін у програмі підготовки магістрів.

Крім того, щорічно, слухачам магістерської програми пропонується заповнити анкету щодо рамок умов навчання в Національній академії та дати оцінку за двома групами показників: задоволеність матеріально-технічною базою – 12 показників, та задоволеність послугами – 18. Зазначені показники оцінюються також за шістьма рівнями: відсутній, дуже низький, низький, середній, високий, дуже високий.

За отриманими в результаті анкетування даними проводяться узагальнюючі розрахунки по кожному з критеріїв. За аналогічною, описаною вище методикою розрахунків оцінки якості дисциплін та викладання, обчислюються інтегральні показники оцінювання задоволеності слухачів матеріально-технічною базою Національної академії, задоволеності наданими послугами та визначається рамковими умовами навчання (за стобальною шкалою).

Щорічне збільшення кількості слухачів усіх форм навчання та результати проведеного опитування свідчать про необхідність подальшого покращання умов навчання, а саме примушує Національну академію думати про збільшення кількості копіювальних пристроїв, робочих місць у бібліотеці (у тому числі комп'ютеризованих), а також можливості для слухачів брати участь у процесі ухвалення рішень.

3. Засоби оцінювання компетентностей слухачів

Розвиток у слухачів здатності самостійно працювати над реальними проблемами здійснюється відповідно до стандартів вищої освіти, в яких встановлено необхідний перелік здатностей та умінь, що вимагаються від випускників Національної академії. У програмі навчальних дисциплін в описі кожної з них у

розділі “Після вивчення дисципліни слухачі повинні...” подається перелік конкретних умінь та типових завдань діяльності, якими повинен оволодіти слухач після опанування цієї дисципліни.

Вироблення навичок самостійної роботи слухачів відбувається також під час виконання індивідуальних завдань протягом усього навчального періоду (ділові та рольові ігри, ситуативні задачі, семінарські заняття, круглі столи, участь у конференціях тощо); підготовки магістерської роботи, тема якої обирається слухачем самостійно відповідно до його професійних та наукових інтересів; а також стажування в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.

3.1 *Підготовка і захист слухачами магістерських робіт* для здобуття кваліфікації магістра державного управління розглядається як завершальний ключовий етап навчання в Національній академії, що дозволяє оцінити ступінь їх готовності до самостійної творчої роботи над реальними проблемами публічного адміністрування. У ході виконання магістерської роботи слухачі повинні підтвердити свої вміння генерувати й обґрунтовувати нові наукові ідеї, розраховані на близьку або далеку перспективу, виявити нахил до самостійного проведення дослідження.

Магістерська робота має показати вміння слухача:

- використовувати набуті у процесі навчання теоретичні знання для розв’язання певної проблеми;
- критично аналізувати літературні джерела;
- узагальнювати фактичний, зокрема статистичний, матеріал;
- застосовувати сучасні методи дослідження з широким використанням графічного інструментарію (рисуноків, графіків, таблиць), за допомогою якого економісти, соціологи, політологи, правознавці та інші фахівці презентують свої теоретико-прикладні здобутки;
- приймати оптимальні рішення в конкретних ситуаціях із застосуванням сучасних інформаційних технологій і засобів інформатики;
- робити висновки й пропозиції, що мають не лише теоретичне, а й прикладне значення.

Робота, представлена на здобуття кваліфікації магістра державного управління, є науковою працею, що сприяє розв’язанню конкретних економічних, соціальних, правових, політичних проблем або комплексу названих проблем.

Тематика магістерських робіт затверджується на початку навчального року і охоплює широкий спектр актуальних проблем публічного адміністрування, місцевого самоврядування та регіонального розвитку в Україні та світі, серед яких вузловими є питання проведення адміністративної реформи, удосконалення структур і методів організації органів державної влади, інтеграції до Європейського Союзу, реалізації принципу поділу влади, оптимізації управління на регіональному рівні тощо. З метою наближення тематики магістерських робіт до проблем конкретної діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з наступним адресним упровадженням у практичну діяльність слухачами Національної академії обираються напрями досліджень за пропозицією міністерств, обласних державних адміністрацій, інших органів виконавчої влади.

Кваліфікаційні навички, які отримують випускники магістерської програми, відповідають кінцевим кваліфікаційним вимогам програми і галузевого стандарту й перевіряються по закінченню навчання через державну атестацію слухачів: складання

державного екзамену та написання і захист магістерської роботи. Складання державного екзамену передбачає відповідь на 3 контрольних питання з нормативної і варіативної частин навчальної програми, а також підготовку, захист і презентацію ККЗ.

3.2 Стажування в Україні

Стажування проводиться в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, інших установах, організаціях, на які поширюється дія законів України "Про державну службу" і "Про службу в органах місцевого самоврядування", в тому числі у тих, де слухачі перебувають у кадровому резерві.

При відборі кандидатів на стажування у вищі органи державної влади: Адміністрація Президента України, Секретаріат Кабінету Міністрів України, Апарат Верховної Ради України враховуються як ділові так і особисті якості слухачів. В зазначені організації направляються слухачі, які мають значний досвід практичної роботи, виявили під час навчання кращі знання, вміння, здібності до аналітичної роботи.

Серед баз стажування понад 76 різноманітних центральних органів державної влади та їх територіальних підрозділів, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування.

Розподіл слухачів на стажування здійснюється з урахуванням: спеціальності за вищою освітою; напряму досліджень магістерської роботи; академічного рейтингу; посади до вступу в Національну академію; перебування в кадровому резерві; досвіду практичної роботи на державній службі, службі в органах місцевого самоврядування, визначення баз стажування як можливих місць подальшого працевлаштування; запитів наданих наставниками.

При відборі кандидатів на стажування у вищі органи державної влади (Адміністрація Президента України, Секретаріат Кабінету Міністрів України, Апарат Верховної Ради України) враховуються професійні, ділові та особистісні якості слухачів. У зазначені установи направляються слухачі, які мають значний досвід практичної роботи, виявили під час навчання кращі знання, вміння, здібності до аналітичної роботи.

За результатами стажування керівник стажування від державного органу визначає оцінку відповідно до Анкети для оцінювання практичної підготовки слухачів до виконання обов'язків за посадою стажування діяльності стажиста під час виконання службових обов'язків(Додаток 4), а також робить висновок щодо того, якими вміннями та навичками володіє стажист (характер робіт, до яких був залучений стажист, основні риси та ознаки його особистості, вміння та навички, наявні знання, досягнуті результати).

3.3 Закордонне стажування

Заходи, які відбуваються в межах двосторонніх та міжнародних програм і проектів Національної академії та міжнародних угод, слухачі Національної академії мають змогу пройти закордонне стажування.

Програми закордонного стажування передбачають набуття слухачами таких практичних навичок та вмінь:

- розробка стратегічних планів;
 - менеджмент людських ресурсів;
 - менеджмент, спрямований на результат;
 - підходи до вироблення та впровадження державної політики;
 - методи аналізу політики;
 - аналіз “стейкхолдерів” (зацікавлених сторін) та залучення широкого кола учасників до обговорення та прийняття рішень з розробки державної політики;
 - оцінка альтернатив розв’язання суспільної проблеми;
 - аналіз вигід і витрат;
 - розробка аналітичних документів;
 - робота в команді;
 - написання звіту;
 - підготовка та проведення презентації;
 - робота з електронними каталогами зарубіжних бібліотек;
 - пошук документів в Інтернеті та інших інформаційних джерел.
- Термін стажування за кордоном, як правило, охоплює 7 – 14 днів.

Програма стажування складається з таких компонентів:

- орієнтація;
- теоретична підготовка;
- практика в державних установах, органах місцевого самоврядування, громадських організаціях;
- практичні та групові завдання (написання аналітичної записки, звіту, проведення порівняльного аналізу, дебати, круглі столи, презентації);
- оцінювання стажування.

Відбір на стажування здійснюється на конкурсних засадах згідно з Положенням про стажування за кордоном. Умовами участі у закордонному стажуванні є:

- успішне засвоєння магістерської програми (немає заборгованості, високий академічний рейтинг);
- достатній рівень володіння відповідною іноземною мовою;
- відповідність кваліфікації та професійних якостей кандидата на стажування вимогам організаторів стажування, що перевіряється під час конкурсного відбору, який складається з кількох етапів: конкурс анкет (аплікаційних форм), тестування, інтерв’ю;
- можливість з боку організаторів стажування задовольнити академічні інтереси та професійні потреби учасників стажування.

Керівництво стажуванням слухачів за кордоном здійснюється зарубіжними партнерами Національної академії - органами, установами, закладами, які організовують стажування.

Національна академія спільно із зарубіжними партнерами працює над організацією закордонних стажувань для слухачів магістерської програми публічної адміністрації.

Планується, що теоретична підготовка слухачів (лекції, “круглі столи”, зустрічі) буде відбуватися на базі закладу-організатора, а практична частина

стажування буде проходити в органах державної влади, місцевого самоврядування, неурядових організаціях країн-організаторів стажування.

У зв'язку з тим, що можливості закордонних стажувань зменшилися у зв'язку із проблемами фінансування подібних заходів як у Національній академії, так і в наших зарубіжних партнерів, на базі Національної академії проводяться лекції запрошених іноземних високопосадовців і експертів у сфері публічного адміністрування, тематичні зустрічі, які читаються англійською мовою.

3.4 Оцінювання успішності слухачів

Невід'ємним елементом внутрішнього контролю є система оцінювання слухачів за підсумками виконання ними магістерської програми. Рівень засвоєння слухачами програми та її компонентів визначається за результатами поточного контролю, підсумкового контролю засвоєння навчальних дисциплін, стажування, складання державного екзамену і захисту магістерської роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості слухача до виконання конкретної роботи: підготовки реферату, виступу чи повідомлення до “круглого столу”, написання есе, участі в розробці проекту тощо. Форми проведення поточного контролю під час навчальних занять і система й критерії оцінювання рівня успішності визначаються відповідною кафедрою і доводяться до відома слухачів і деканатів на початку вивчення дисципліни.

Підсумковий контроль включає контроль засвоєння навчальних дисциплін, результати стажування та державну атестацію слухача.

Контроль засвоєння навчальних дисциплін в Національній академії – це система організаційних і методичних заходів, спрямованих на оцінювання рівня засвоєння слухачами програми. Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається таким чином: до 30% за поточний контроль, до 40% за виконання індивідуального практичного завдання та до 30% за підсумкові контрольні заходи, які проходять шляхом проведення екзамену з виставленням оцінки або заліку для факультативних дисциплін.

Структуру форм внутрішнього контролю якості навчання в академії подано в *табл.*

Таблиця

Структура внутрішнього контролю якості навчання в Національній академії державного управління при Президентіві України

Форми поточного контролю, контролю засвоєння навчальних дисциплін та підсумкового контролю	
Форми поточного контролю (здійснюється на аудиторних заняттях та під час самостійної роботи слухачів)	
На аудиторних заняттях:	Під час самостійної роботи слухачів:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ експрес-опитування ▪ вирішення проблемних ситуацій ▪ розв'язання завдань, побудова графіків, діаграм 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ співбесіди в ході індивідуальних консультацій ▪ робота з нормативними матеріалами та літературними джерелами

<ul style="list-style-type: none"> ▪ моделювання соціальних, економічних, політичних процесів ▪ робота в обчислювальному центрі на ПЕОМ ▪ виступи та дискусії на семінарських заняттях ▪ публічний захист підсумкових творчих робіт ▪ ділові ігри з проведення протокольних нарад, процедур укладання міжнародних угод тощо 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ збір та обробка необхідної документації та інформації ▪ підготовка тез та планів виступів, публікацій ▪ індивідуальні контрольні роботи ▪ виконання певних етапів підсумкових творчих робіт ▪ формування україномовних анотацій за публікаціями зарубіжного фахового періодичного видання ▪ виконання кейс-стаді, розв'язання проблемних ситуацій тощо
<p>Форми контролю засвоєння навчальних дисциплін (здійснюється відповідно до навчального плану шляхом контрольних випробувань або заліку)</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Тестування з отриманням фіксованих результатів: <ul style="list-style-type: none"> - індивідуальне - за груповим завданням - з використанням ПЕОМ ▪ Ділові ігри, що передбачають: <ul style="list-style-type: none"> - дотримання протокольних вимог - дотримання процедурних вимог розв'язання проблемних ситуацій 	<p>Підготовка і захист творчої роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ аналітичний огляд з певної проблематики (есе) ▪ анотований огляд зарубіжного фахового періодичного видання ▪ розробка проектів нормативних актів (законів, постанов, стандартів тощо) з дотриманням встановлених процедур ▪ розробка бізнес-планів, соціальних та економічних проектів, програм
<p>Форми підсумкового контролю (забезпечує державна екзаменаційна комісія через державну атестацію випускників)</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ звіт про стажування та відзив за результатами стажування ▪ державний екзамен ▪ захист магістерської роботи (відзив керівника, зовнішня рецензія) 	

Екзамени проводяться у формі виконання письмових екзаменаційних завдань або тесту. На іспит виносяться основні питання, типові та ситуаційні задачі; завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх при вирішенні практичних задач тощо. Обов'язковою умовою для позитивної підсумкової оцінки з дисципліни є отримання не менше 15 балів (з 30 можливих) за виконання завдань, що виносяться на іспит.

Письмове тестування слухачів в Національній академії будується на принципах відкритості й прозорості всіх його етапів, однакової застосування методики проведення, можливості перевірки результатів, об'єктивності й ефективності. Перелік питань, що охоплюють зміст програми дисципліни, критерії оцінювання екзаменаційних завдань визначаються кафедрою, включаються до робочої програми і доводяться до слухачів на початку вивчення дисципліни.

Підсумкові оцінки успішності слухачів виставляються в екзаменаційні відомості з кожної дисципліни. У разі незгоди з результатами оцінювання слухач

може в день оприлюднення оцінки подати аргументовану апеляцію декану факультету.

За результатами контролю, а також виконання слухачами інших видів навчальної роботи, передбаченої програмою, деканат формує поточний і узагальнюючий *рейтинги успішності слухачів*. Рейтинг визначає місце слухача у загальному списку, побудованому у порядку зниження показників їх успішності. Загальний рейтинг слухачів денної форми навчання враховується при організації їх стажування в Україні і за кордоном, під час працевлаштування, при прийнятті рішення щодо державної атестації та надання рекомендації для вступу до аспірантури чи докторантури.

Рівень засвоєння програмного матеріалу кожної з нормативних дисциплін та дисциплін спеціалізації визначається за 100-бальною оціночною шкалою:

- 91-100 балів – “відмінно”;
- 71-90 балів – “добре”;
- 51-70 балів – “задовільно”;
- 0-50 балів – “незадовільно”.

Результати складання заліків із факультативних дисциплін оцінюються за двобальною шкалою: “зараховано”, “не зараховано”.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в 4-бальну та шкалу ECTS здійснюється в такому порядку:

Академічна	Відмінно	Дуже добре	Добре	Задовільно	Достатньо	Незадовільно	
	91-100	81-90	71-80	61-70	51-60	31-50	0-30
Оцінка ECTS	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>	<i>E</i>	<i>FX</i>	<i>F</i>
Національна	відмінно	добре		задовільно		незадовільно	

FX означає: “незадовільно” – з можливістю повторного складання;

F означає: “незадовільно” – з обов'язковим повторним вивченням дисципліни.

Оцінювання рівня практичної підготовленості слухачів за результатами *стажування* в органах державної влади та органах місцевого самоврядування України здійснюється за допомогою звіту про стажування та відзиву за результатами стажування, який включає такі блоки:

- практичне значення висновків і рекомендацій проходження стажування (повнота та якість відпрацювання програми стажування й індивідуальних завдань);
- результати виконання обов'язків за посадою стажування (професійні результати стажування);
- особистість стажиста (здатність висловлюватися, професійні знання, вміння співпрацювати, приймати рішення);
- окремі здібності (аналітичні, організаційні) та якості стажиста;
- звіт про стажування;
- зміст та якість оформлення звітних документів.

Оцінювання стажування відбувається за такими *критеріями*:

- використання теоретичних знань у практичній роботі – 20 %;
- набуті навички – 40 %;
- щодо модернізації державно-управлінського та самоврядного механізмів – 30 %;
- оформлення звіту та його презентація – 10 %.

Державну атестацію слухачів здійснює Державна екзаменаційна комісія (далі – ДЕК), яка перевіряє науково-теоретичну та практичну підготовку випускників, вирішує питання про присвоєння їм кваліфікації магістра державного управління за спеціальністю “Публічне адміністрування” і видачу відповідного диплома. До складу ДЕК входять: провідні завідувачі кафедр, професори, доценти кафедр, провідні науковці галузі та представники органів державної влади і органів місцевого самоврядування – замовники випускників.

Слухачі, які закінчують Національну академію і виконали всі вимоги навчального плану, складають державні екзамени та захищають магістерську роботу перед державними комісіями.

Державний екзамен (зі спеціалізації) проводиться як комплексна перевірка науково-теоретичної та практичної підготовки слухачів, які закінчують Національну академію, з метою встановлення відповідності їх освітнього та кваліфікаційного рівнів до вимог галузевого стандарту вищої освіти та професійно-кваліфікаційних характеристик посад державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування. В обов’язки ДЕК також входять: вирішення питань про присвоєння випускникам відповідної кваліфікації та видачу диплома державного зразка, у тому числі й з відзнакою; розробка пропозицій щодо подальшого поліпшення якості підготовки фахівців.

Оцінювання магістерської роботи спрямоване на визначення у слухачів рівня сформованості системи теоретичних знань та практичних умінь, що вимагаються освітньо-професійною програмою підготовки магістра галузевого стандарту вищої освіти за спеціальністю “Публічне адміністрування”.

Магістерська робота оцінюється, з одного боку, науковим керівником, який складає і підписує відзив на неї з характеристикою діяльності випускника під час її виконання, а з іншого боку – зовнішнім екзаменатором, який пише рецензію.

В магістерській роботі повинна знайти відображення сукупність результатів і положень, що характеризують її автора як здобувача освітньо-кваліфікаційного рівня магістра наук, його особистий внесок у розробку відповідної теми в галузі публічного адміністрування. Положення, запропоновані слухачем, за формою і змістом мають бути всебічно обґрунтованими, чітко викладеними, аргументованими і зіставленими з уже відомими науково-практичними розробками стосовно системи публічного адміністрування. Оцінка здійснюється за такими критеріями:

Змістовні аспекти роботи:

- актуальність обраної теми дослідження;
- спрямованість роботи на розробку реальних практичних рекомендацій;
- відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням;
- широта й адекватність методологічного та діагностичного апарату;
- наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем;
- рівень обґрунтування запропонованих рішень;
- ступінь самостійності проведення дослідження;

- розвиненість мови викладення роботи та її загальне оформлення.

Якість захисту роботи:

- уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження;
- здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди;
- загальний рівень підготовки слухача;
- володіння культурою презентації.

Рецензія повинна мати оцінку роботи за шкалою ECTS оцінки знань. Негативна рецензія не є підставою для відхилення магістерської роботи від її захисту.

До захисту не допускаються роботи слухачів, які не виконали навчальної програми і мають на момент подання до захисту магістерської роботи академічну заборгованість.

Слухачам, які виконали навчальну програму, захистили магістерську роботу та склали державні екзамени, присвоюється кваліфікація магістра державного управління і видається диплом встановленого зразка.

Слухачам, які отримали підсумкові оцінки “відмінно” за результатами контролю засвоєння навчальних дисциплін не менш як із 75 % дисциплін, що ними вивчалися, а з інших – оцінки “добре”, отримали залік зі стажування, склали державний екзамен і захистили магістерську роботу з оцінками “відмінно”, видається диплом з відзнакою.

Слухачам, які не атестовані у затверджений для них термін і не склали державний екзамен або не захистили магістерську роботу, відповідна кваліфікація не присвоюється, а видається академічна довідка про проходження навчання в Національній академії.

Слухачам, які не склали державний екзамен або не захистили магістерську роботу з поважної, документально підтвердженої причини, президентом Національної академії може бути дозволено повторне складання державного екзамену та захист магістерської роботи на наступний рік. У цих випадках Державна комісія встановлює, чи може слухач подати на повторний захист ту саму роботу, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему, визначену відповідною кафедрою.

Перездача державного екзамену відбувається з урахуванням змін, що відбулися у навчальних програмах дисциплін.

4. Вимоги до структури і якості програми

Навчальна програма повинна мати відповідну структурно-логічну схему, яка передбачає оптимальне співвідношення між теоретичними, практичними та професійними вміннями і навичками, а також послідовність та поступовість освоєння навчального матеріалу.

Дидактика програми забезпечується через:

- застосування різноманітність методів навчання (круглі столи, диспути, кейс стаді, ділові ігри, аналіз практичних ситуацій) і стратегій оцінювання, що відповідають цілям та змісту навчального матеріалу;
- оптимальне співвідношення навчальних годин, відведених на проведення лекційних, практичних, семінарських занять та самостійної роботи;

- врахування викладачами вікових особливостей слухачів, рівня їх попередньої теоретичної та практичної підготовки;
- застосування принципів наглядності і доступності викладення матеріалу;
- забезпечення раціонального поєднання колективної та індивідуальної форми роботи слухачів;
- консультування викладачами слухачів з питань організації самостійної роботи та під час підготовки до контрольних заходів та проходження стажування.

В рамках магістерської підготовки навантаження на кожного слухача сплановане таким чином, що програма може бути виконана за відведений на її освоєння час - 1,5 року.

Оцінювання дієвості програми відбувається шляхом:

- контролю, що проводиться під час відвідування навчальних занять представниками керівництва Національної академії;
- взаємовідвідування навчальних занять викладачами;
- обговорення на засіданнях Науково-методичної ради і Вченої ради Національної академії діяльності кафедр, інших структурних підрозділів (управління дистанційного навчання, бібліотеки, управління інформаційних технологій тощо) щодо організації і науково-методичного забезпечення навчального процесу;
- отримання зворотного зв'язку від працеводців (через відгуки органів державного управління і місцевого самоврядування про результати стажування слухачів);
- отримання зворотного зв'язку від випускників Національної академії (під час зустрічей з ними керівництва Національної академії та анкетування).

На оновлення магістерської програми мають вплив як зовнішні, так і внутрішні чинники. При впровадженні змін у програму до уваги беруться пропозиції головних замовників та споживачів освітніх послуг Національної академії: Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Секретаріату Президента України, центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування.

Серед інших чинників, які беруться до уваги при внесенні змін до програми, головними є наступні:

- сподівання та очікування осіб, які вступають до Національної академії;
- якісний склад вступників із врахуванням їх базової освіти, досвіду роботи на державній службі;
- результати процедур ліцензування та акредитації програми;
- результати державної атестації випускників;
- результати наукових досліджень з проблематики професійного навчання державних службовців;
- відгуки зовнішніх екзаменаторів;
- відгуки керівників органів державного управління і органів місцевого самоврядування, в яких слухачі проходили стажування;
- аналіз публікацій випускників, слухачів Національної академії в наукових фахових виданнях.

5. Зовнішня оцінка якості програми

Система зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- забезпечення ефективності процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів та якості вищої освіти;
- забезпечення наявності системи проведення процедур зовнішнього забезпечення якості;
- забезпечення наявності оприлюднених критеріїв прийняття рішень відповідно до стандартів та рекомендацій забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти;
- налагодження доступного і зрозумілого звітування;
- проведення періодичних перевірок діяльності систем забезпечення якості та механізмів роботи з отриманими рекомендаціями;
- інших процедур і заходів.

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти є постійно діючим колегіальним органом, уповноваженим цим Законом на реалізацію державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти і:

- формує вимоги до системи забезпечення якості вищої освіти, розробляє положення про акредитацію освітніх програм і подає його на затвердження центральному органу виконавчої влади у сфері освіти і науки;
- аналізує якість освітньої діяльності вищих навчальних закладів;
- проводить ліцензійну експертизу, готує експертний висновок щодо можливості видачі ліцензії на провадження освітньої діяльності;
- формує за поданням вищих навчальних закладів (наукових установ) пропозиції, у тому числі з метою запровадження міждисциплінарної підготовки, щодо переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти на відповідних рівнях вищої освіти, і подає його центральному органу виконавчої влади у сфері освіти і науки;
- формує єдину базу даних запроваджених вищими навчальними закладами спеціалізацій, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти на кожному рівні вищої освіти;
- проводить акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти;
- формує критерії оцінки якості освітньої діяльності, у тому числі наукових здобутків, вищих навчальних закладів України, за якими можуть визначатися рейтинги вищих навчальних закладів України;
- розробляє вимоги до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені, розробляє порядок їх присудження спеціалізованими вченими радами вищих навчальних закладів (наукових установ) та подає його на затвердження центральному органу виконавчої влади у сфері освіти і науки;
- розробляє положення про акредитацію спеціалізованих вчених рад та подає його на затвердження центральному органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, акредитує спеціалізовані вчені ради та контролює їх діяльність;

- акредитує незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти;
- здійснює інші повноваження, передбачені законом.

Вагомими елементом оцінювання відповідності цілей програми досягнутим результатам слугують також аналітичні матеріали, підготовлені за підсумками роботи *державних екзаменаційних комісій*. Голови таких комісій призначаються із числа керівників центральних органів виконавчої влади – основних замовників фахівців. До складу комісій входять керівні працівники, провідні українські науковці і фахівці з питань державного управління, представники Національної академії. Звіти голів державних екзаменаційних комісій розглядаються та обговорюються на засіданнях Вченої ради.

Важливим інструментом оцінювання є постійний контроль з боку *зовнішніх екзаменаторів*. Головний обов'язок зовнішніх екзаменаторів – забезпечення зовнішньої наглядової системи підтримки та підвищення навчальних стандартів, послідовної та справедливої системи оцінювання знань слухачів. Зовнішні екзаменатори виконують оцінюючу та консультативну функції; їх головними завданнями є:

- забезпечення зовнішньої об'єктивної думки щодо стандартів оцінювання та відповідності їхніх методів;
- узгодження кінцевих оцінок у разі розходжень у поглядах внутрішніх оцінювачів;
- надання коментарів щодо змісту дисциплін;
- здійснення контролю забезпечення рівноправності та справедливого відношення до слухачів у процесі оцінювання.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ**

ЗМІСТ НАВЧАННЯ

ПРОЦЕС РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

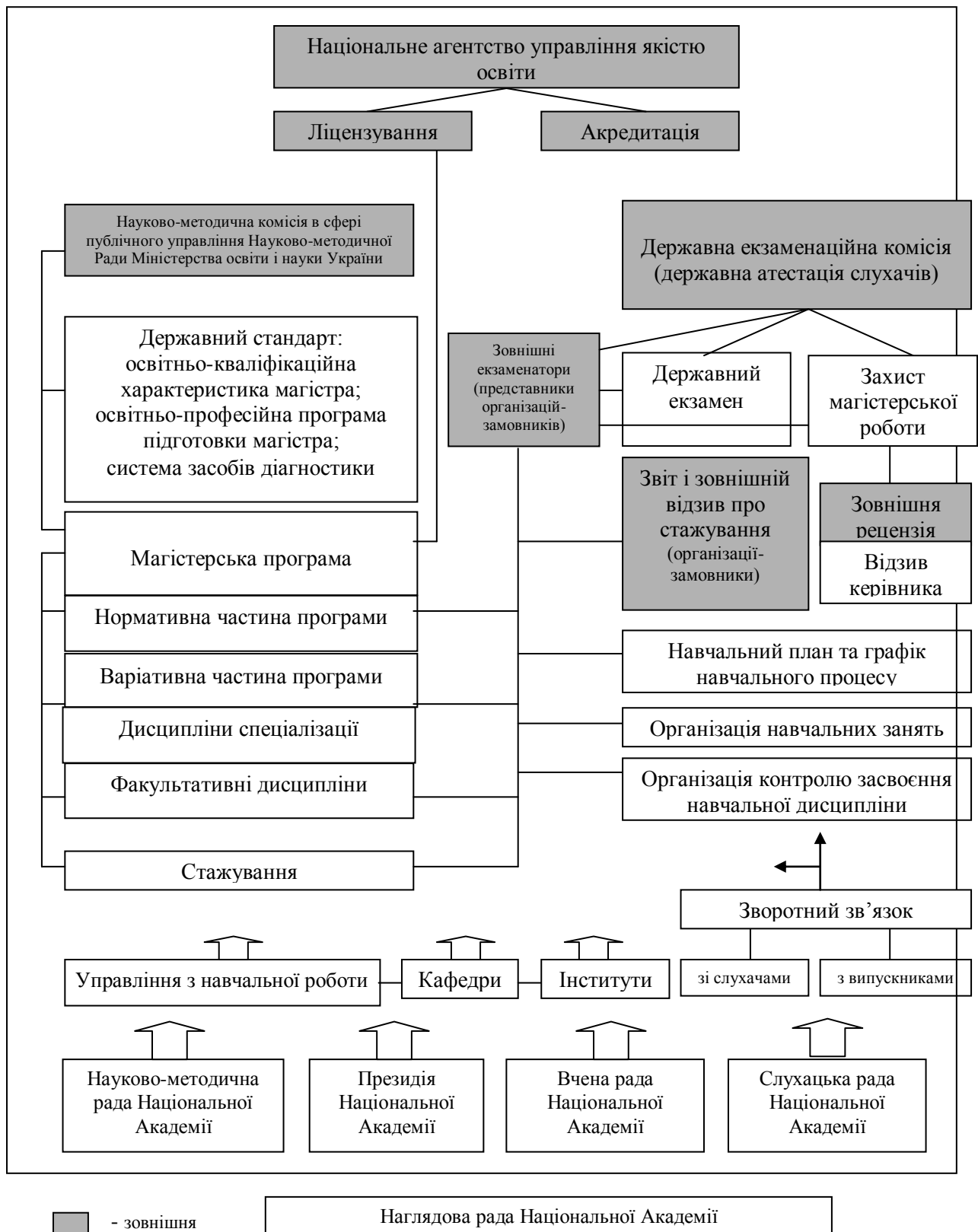

Рис. 1. Загальна структура системи забезпечення якості програми підготовки магістрів державного управління в Національній академії державного управління при Президентіві України

**Анкета слухача денної форми навчання
спеціальність “Публічне адміністрування”**

Дисципліна:

Викладач:

Шановний слухач!

Ваша думка щодо викладання дисципліни дуже важлива для нас.

Будь ласка, дайте відповідь на наступні запитання:

1. ЯКОЮ МІРОЮ ВИ ПОГОДЖУЄТЕСЬ ІЗ НАСТУПНИМИ ТВЕРДЖЕННЯМИ:

(Позначте варіант відповіді, що підходить по кожному рядку)

		Цілком погоджуюсь	Скоріше погоджуюсь	Важко визначитись	Скоріше не погоджуюсь	Зовсім не погоджуюсь
1.	Викладач розкрив структуру та зміст програми дисципліни					
2.	Навчальний матеріал був логічно і доступно поданий					
3.	Викладач дотримувався заявлених вимог щодо контролю отриманих знань, об'єктивно оцінював навчальні досягнення слухача					
4.	Викладач був відкритий до запитань та дискусій					
5.	Викладач давав корисні коментарі щодо письмових робіт та усних виступів слухачів, аналізував їх сильні та слабкі сторони					
6.	Викладач застосовував інтерактивні технології навчання (захист презентації, ділові ігри, дискусії, мозковий штурм, Case study)					
7.	Заняття із залученням зовнішніх експертів допомагали розкрити тему дисципліни					
8.	Виїзні засідання, круглі столи, комунікативні заходи у межах дисципліни мали практикоорієнтований характер					
9.	Рекомендована література допомагала краще зрозуміти зміст дисципліни					
10.	Викладач застосовував технічні засоби навчання					
11.	Викладач зміг зацікавити Вас у вивченні дисципліни					
12.	Викладач з повагою і тактом ставився до слухачів					
13.	Викладач володіє ораторською майстерністю					
14.	Зовнішній вигляд викладача відповідає діловому стилю					

2. ВИСЛОВІТЬ СВОЄ СТАВЛЕННЯ, ЗАУВАЖЕННЯ ТА ПРОПОЗИЦІЇ:

Додаток 3

Національна академія державного управління при Президентові України

Анкета слухача вечірньої, заочної та заочно-дистанційної форм навчання
(спеціальність “_____”)

Оберіть дисципліну *

- Теорія та історія державного управління
- Організаційно-правові засади державного управління

Оберіть викладача *

Викладач розкрив структуру та зміст програми дисципліни *

- Цілком погоджуюсь
- Скоріше погоджуюсь
- Важко визначитись
- Скоріше не погоджуюсь
- Зовсім не погоджуюсь

Навчальний матеріал був логічно і доступно поданий *

- Цілком погоджуюсь
- Скоріше погоджуюсь
- Важко визначитись
- Скоріше не погоджуюсь
- Зовсім не погоджуюсь

Викладач дотримувався заявлених вимог щодо контролю отриманих знань, об'єктивно оцінював навчальні досягнення слухача *

- Цілком погоджуюсь
- Скоріше погоджуюсь
- Важко визначитись
- Скоріше не погоджуюсь
- Зовсім не погоджуюсь

Викладач був відкритий до запитань та дискусій *

- Цілком погоджуюсь
- Скоріше погоджуюсь
- Важко визначитись
- Скоріше не погоджуюсь
- Зовсім не погоджуюсь

Викладач давав корисні коментарі щодо письмових робіт та усних виступів слухачів, аналізував їх сильні та слабкі сторони *

- Цілком погоджуюсь
- Скоріше погоджуюсь
- Важко визначитись
- Скоріше не погоджуюсь
- Зовсім не погоджуюсь

Викладач застосовував інтерактивні технології навчання (захист презентації, ділові ігри, дискусії, мозковий штурм, Case study) *

- Цілком погоджуюсь
- Скоріше погоджуюсь
- Важко визначитись
- Скоріше не погоджуюсь
- Зовсім не погоджуюсь

Рекомендована література допомагала краще зрозуміти зміст дисципліни *

- Цілком погоджуюсь
- Скоріше погоджуюсь
- Важко визначитись
- Скоріше не погоджуюсь
- Зовсім не погоджуюсь

Викладач застосовував технічні засоби навчання *

- Цілком погоджуюсь
- Скоріше погоджуюсь
- Важко визначитись
- Скоріше не погоджуюсь
- Зовсім не погоджуюсь

Викладач зміг зацікавити Вас у вивченні дисципліни *

- Цілком погоджуюсь
- Скоріше погоджуюсь
- Важко визначитись
- Скоріше не погоджуюсь
- Зовсім не погоджуюсь

Викладач з повагою і тактом ставився до слухачів *

- Цілком погоджуюсь
- Скоріше погоджуюсь
- Важко визначитись
- Скоріше не погоджуюсь
- Зовсім не погоджуюсь

Викладач володіє ораторською майстерністю *

- Цілком погоджуюсь
- Скоріше погоджуюсь
- Важко визначитись
- Скоріше не погоджуюсь
- Зовсім не погоджуюсь

Зовнішній вигляд викладача відповідав діловому стилю *

- Цілком погоджуюсь
- Скоріше погоджуюсь
- Важко визначитись
- Скоріше не погоджуюсь
- Зовсім не погоджуюсь

* вказує на те, що поле обов'язкове для заповнення

**Анкета для оцінювання практичної підготовки
слухачів до виконання обов'язків за посадою стажування**
Просимо дати оцінку стажистові (необхідний бал просимо позначити "X").

Аналітичні здібності

	1	2	3	4	5	
не вдало аналізує проблеми, не бачить усіх аспектів ситуації, не може дати адекватну оцінку, не відрізняє, що є основним, а що – другорядним						вдало аналізує проблеми, бачить усі аспекти ситуації, може дати адекватну оцінку, відрізняє основне від другорядного

Здатність висловлюватися

	1	2	3	4	5	
слабка риторика, поверхові висловлювання, невпевнена, безтемпераментна, нечітка мова						гарна риторика, сильна виразність, впевненість, жвавість, чітка артикуляція

Професійні знання

	1	2	3	4	5	
відсутні або часткові професійні знання						володіє глибокими професійними знаннями

Вміння співпрацювати

	1	2	3	4	5	
не може ні подати, ні пояснити свою точку зору; не вміє слухати; залишається лише на своїй позиції						вміє працювати з різними позиціями та викликати розуміння; користується аргументами; сконцентровано слухає

Вміння спілкуватись

	1	2	3	4	5	
створює напружену атмосферу під час спілкування, намагається відстоювати свою думку, чинить опір, справляє враження невпевненості, не опановує ситуацію						створює сприятливу атмосферу в розмові, відверто та мотивовано захищає свою позицію, долає протистояння, тримається впевнено

Вміння приймати рішення

	1	2	3	4	5	
не бачить необхідності реалізовувати свої висновки у діях, не може прийняти адекватне рішення						бачить необхідність і готовий реалізовувати свої висновки у діях; вміло приймає рішення

Концепційність

	1	2	3	4	5	
не відображає проблем; не формулює концепцію рішення; не формулює обґрунтування						переконливо відображає проблему, формулює відповідну концепцію із обґрунтуванням та прийнятим рішенням

Організаційні здібності

	1	2	3	4	5	
не бачить організаційних етапів, відсутні чіткі заходи, етапи, цілі						наочно та зрозуміло розробляє концепції, очевидні організаційні етапи, реальні методи, ділові рішення

Якої оцінки, на Ваш погляд, заслуговує звіт про стажування (відмінно, добре, задовільно, незадовільно)?

Просимо зазначити, які особливі доручення та завдання були виконані стажистом під час стажування: _____

Як Ви оцінюєте актуальність напряму магістерського дослідження стажиста: _____

дата
ініціали

підпис, засвідчений
гербовою печаткою
або печаткою відділу

прізвище,